

פרסי ההתחדות לשנת תשכ"ו¹

בוע שגיל ההמלטה הממוצע בעדרינו הוא בערך כך: המלטה א' — 25 חודש; המלטה ב' — 40 חודש. וגיל ההמלטה של הפרות המבוגרות — 75 חודש. בהתאם לכך גיל ההמלטה הממוצע של עדר כלשהו בתנאי הארץ הוא בגבולות 47 חודש. על יסוד סיכומים וחישובים שונים יוצא שאורך החיים הממוצע של פרה בעדרינו הוא 53 חודש ותקופת הייצור של הפרה מסתכמת ב-28 חודש בס"ה (28 = 53-25). לאור נתונים אלה מצטיינים רים ההישגים של מרחביה כדלקמן:

ממוצע בארץ	מרחביה	
25	26	גיל ההמלטה הראשונה, חודש
28	24	אורך תקופת הייצור, חודש
16.3	25.9	התנובה ליום בעדר, ק"ג
13.920	18.960	תנובת החיים לפרה, ק"ג

עלינו לזכור שבעריכת חשבון ההוצאות לייצור החלב יש לזקוף סכום ידוע לכיסוי הפחתת העדר של הפרה. לפי החישובים השונים יוצא שהוצאות גידול העגלה עד להמלטה ראשונה מסתכמות ב-1,800 ל"י, ובהוציאנו אותה לשוק הבשר הננו מקבלים תמורתה 1,100 ל"י; מסתבר איפוא שתנובת החיים של הפרה חייבת לפצות עבור ההפסד של 700 ל"י. לפי זה יוצא שעדר מרחביה, די לו ב-3.7 אגורה לכל לייר חלב מיוצר כדי לכסות את הפסדי ההפחתה, בה בשעה שהתנובה הארצית הממוצעת מחייבת העלאת פיצוי ההפחתה (מן החי) עד ל-5 אג' לכל ליטר חלב. מסתבר שגם מבחינה זו זכתה מרחביה בהישג נכבד, ואסיים בברכה ובאיחולים לבוקרי מרחביה שיצליחו לשמור על הישגיהם ואף להאדירם.

למשק רוזנהיימר בבית-יצחק

במשק רוזנהיימר עמדו בשנת תשכ"ו בממוצע שנתי 15.3 פרה התנובה הממוצעת היתה 6693 ק"ג חלב עם 3.65% שומן; תנובה זו הושגה בשתי חליבות ביממה ויש לראות בכך הוכחה שגם בשתי חליבות אפשר להגיע לתנובות מרשימות למדי. מספר רב של משקים קיבוציים

לקיבוץ מרחביה

הפרס מוענק לעדר בעל רמת התנובה הגבוהה ביותר, אך אין להסיק מזה שזהו גם העדר הטוב ביותר מכל הבחינות, כיוון שאין איש בינינו שיגיד בדיוק את המושג של "העדר הטוב ביותר". לדעתי יש להקדיש תשומת-לב מיוחדת להישגיו הכלכליים של הענף, אלא שהישגים אלה נתונים להשפעת גורמים רבים (כגון השקעות, מחירי מספוא וכו'), שאינם בשליטתם הישירה של עובדי הענף.

עדר מרחביה הגיע לתנובה של 8067 ק"ג לפרה בשנה. העדר השני בהישגי התנובה הוא זה של משק שלוחות — 7483 ק"ג. התנובה הממוצעת של פרה הרשומה בספר העדר היא 5939 ק"ג; היוצא מזה שהפרה במרחביה עלתה ב-2100 ק"ג על הממוצע הארצי. לציון מיוחד ראוייה — ההתמדה בתנובות ממוצעות גבוהות במשק זה בשנים האחרונות.

לפי מיטב ידיעתי אין "סודות" מיוחדים בהישגים אלה של עדר מרחביה; הם נזקקים למספוא שהינו מקובל בשאר המשקים, הציוד — אף הוא אינו שונה ו"ייחוס האבות" של פרותיהם, הוא נחלת כלל הבוקרים בארץ. יש איפוא מקום לסברא שאת ההישג המיוחד יש לזקוף לזכות עובדי הענף ותנאי המימשק שבקיבוץ זה.

בהזדמנות זו עלי לציין שבשנה אחרונה (תשכ"ו) הושגה תנובה ממוצעת שלמעלה מ-7000 ק"ג ב-12 עדרים ויש יסוד לתקווה שיירבו כאלה; ייתכן שבקרוב יופיע גם עדר בעל תנובה ממוצעת של 9000 ק"ג, לאחר שעדר מרחביה שבר כבר את השיא של 8000 ק"ג.

הזכרתי לעיל שרמת תנובה גבוהה אינה משת בכל המקרים הוכחה לריווחיות הענף, ויש לבדוק את פרינו של הענף מבחינות נוספות. אגוד הפעם בשאלת תנובת החיים הממוצעת בעדר, שהינה לדעתי בעלת חשיבות כלכלית רבה. לפי הנתונים שעומדים לרשותנו יש באפשרותנו לק-

¹ תמצית הדברים שהושמעו ע"י ב"כ ההתאחדות בשעת חלוקת הפרסים.

מהנתונים דלעיל מתברר שאמנם הושגה תנובה גבוהה במשק רוזנהיימר, ויתכן שיש לזקוף זאת גם לגיל המבוגר יותר של המבכירות בהמ" לטתן הראשונה, אולם לעומת זה קטנה במקצת תנובת-החיים הממוצעת של עדר רוזנהיימר מזו של העדר הכללי שבמושב. יתכן שאין לייחס חשיבות מיוחדת ל"גרעון" זה בתנובת-החיים, כי מניתוח הנתונים של עדר כה קטן בשנה מסר יימת אין להסיק מסקנות מרחיקות לכת. על כל פנים יש לשאוב מהישגו של רוזנהיימר עידוד רב והנני לברכו בשם ההתאחדות ולאחל לו הישגים נוספים לעתיד לבוא.

י. האוזמן

וודאי שהיו מתברכים בהישג כגון זה אף ב-3 חליבות.

אנסה להעריך את עדרו של רוזנהיימר כפי שעשיתי זאת לגבי עדר מרחביה. את הנתונים ממשק זה הנני מעמת עם הנתונים הממוצעים של עדר בית-יצחק בכללותו.

ממוצע	משק	
רוזנהיימר	בבית יצחק	
58	53	אורך חיים של פרה, חוד'
26	29	גיל המלטה ראשונה, חוד'
32	24	תקופת ייצור, חודש
17,570	15,800	תנובת חיים, ק"ג

מודעות והודעות

- ▲ משק נתיב ל"ה מעוניין ברכישת עגלות שנולדו ביולי 1967. העגלות שתהיינה מבנותיהן של פרות רשומות בספר העדר, שהניבו לא פחות מ-5000 ק"ג חלב בתקופת חליבה נורמאלית, ומפריים שמשמ" שים במכוני ההזרעה. נא להציע עגלות כאלה למוזכירות משק נתיב ל"ה.
- ▲ במשק דביר עומדים למכירה: 6 פולסאטורים 26036, 6 ברוזים עם מגנט 21515, 6 קמצים מנירוסטה 26100 (עם פסק), ווסת וואקום (כמעט חדש), 3 תולי גביעים מנירוסטה. המעוניינים בקניית האביזרים הנ"ל מחבקים לפנות לדוד חרק, רכז ענף הרפת בדביר.
- ▲ המחלקה לבקר הוציאה לאור חוברת על מבחני צאצאים, וכל המעוניין בה יוכל לקבלה, ללא תשלום. ע"י פנייה למשרד החקלאות, שה"מ, הקריה — תל-אביב.

חיילים — רפתנים

ברשימה, "כדורי של טול-כרם", מאת ג. שרונן, שנתפרסמה במוסף השבת של "מעריב" ב-28.7.67, מצאנו את הדברים דלהלן:

המבצע האנושי של חיילי צה"ל

עוד לפני שהחלו מתנפצים במבואות העיר הפלזים הראשונים, היו ד"ר אינאשף וכל צוות עובדי המכון ע"ש חוסיין בין אלפי הנמלטים לעבר שכם. הם השאירו מאחוריהם, בתוך מבני המשק של המוסד, כחמישים פרות הולנדיות, לולים מלאים בעלי כנף, אפרוחים, בהמות עבודה. כל בעלי-החיים הללו היו צפויים למיתת רעב וצמא, כי איש לא נשאר לטפל בהם. רדופי פחד נמלטו העובדים כולם, עד האיש האחרון.

ד"ר סלים אינאשף חזר לטול-כרם שבוע ימים לאחר כיבוש העיר. לא היו בלבו כל אשליות. הוא היה בטוח, כי מכל המשק של המכון החקלאי לא ימצא שריד ופליט. להפתעתו הרבה גילה את המשק מטופל, הפרות כולן עומדות מתחת הסככות שבעות וחלובות, הלולים שלמים, "לא היה חסר אפילו אפרוח אחד..."

הפתעתו היתה לתדהמה כאשר נתברר לו, כי מיד עם כליבוש העיר פרצו חיילי צה"ל לתחומי הקולג', הביאו עמם וטרינר, ומיהרו להגיש לפרות מספוא ומים, ובאין חשמל כדי שיוכלו לחלוב במכונות חלבו החיילים בידיהם את הפרות שעטיניהן עמדו להתפקע. כן הגישו מזון ומים לעופות, טיפלו באפרוחים ובהמות העבודה.

"כאשר חזרתי ביום 13 ביוני, מצאתי את המשק שלם ובמצב תקין" — אומר המנהל, שאינו חוסך מלות הערכה על מיבצעם האנושי של חיילי צה"ל. "באמת", הוסיף, "זהו צבא של חקלאים, ואין פלא שהם מבינים לנפש בעלי החיים"... אנשי צה"ל חיפשו ומצאו את עובדי המכון, הרגיעו והחזירו לעבודה, כדי שימשיכו לטפל במשק.

ושמא יתגדב אחד החיילים שהשתתף במיבצע זה לספר לקוראי "משק הבקר והחלב" על רשמיו מאותם הימים?